

Pla Docent de l'assignatura

GESTIÓ D'INSTITUCIONS SANITÀRIES (21886)

Graus: ADE, ECO, i EMPRESARIALS-MANAGEMENT

Curs 2012/2013, 2^{on} trimestre

Professor Vicente **Ortún**

Despatx 20.291

TA: Idaira Rodríguez

Presentació de l'assignatura

Professors de diverses àrees de coneixement del Departament d'Economia i Empresa (DEE) de la UPF – Pere Ibern, Guillem López-Casasnovas, Vicente Ortún, Jaume Puig-Junoy entre d'altres- comparteixen el seu interès per la Economia de la Salut, la Gestió Sanitària i les Polítiques de Salut. Ja a l'any 1995 van constituir el Centre de Recerca en Economia i Salut <http://www.upf.edu/cres/>, referent internacional i premi del Consell Social de la UPF a la transferència de coneixement. L'assignatura constitueix una introducció per a estudiants de grau a un dels àmbits on destaca la recerca aplicada del DEE amb vocació afegida d'influir en la millora del benestar social. Amb un fonament disciplinari fonamentalment econòmic s'analitzen els principals problemes de la gestió sanitària en els seus tres àmbits: macro (el de la política), meso (el de la gestió de centres) i micro (el de la clínica), amb la idea de que tant els avenços teòrics de la economia de la salut como les innovacions gestores del camp sanitari són clarament exportables a d'altres àmbits.

Assignatura de 5 crèdits ECTS, 125 hores de dedicació per part de l'estudiant, llengua de docència català.

Competències que s'han d'assolir

Generals: Anàlisi i síntesi. Capacitat d'identificar problemes, detallar els aspectes a considerar de cada problema, elaborar alternatives, valorar-les i recomanar cursos d'acció més desitjables. Saber escoltar, intervenir i comunicar-se oralment i per escrit. Capacitat tant de treball autònom com en grup. Comprensió i anàlisi de la realitat social. Capacitat de traslladar coneixements a la solució de problemes.

Específiques: Capacitat de conèixer i avaluar els problemes de la macro, meso i micro gestió sanitària. Comprensió dels conceptes i les teories dels seminaris. Aprendre a aplicar tant instruments i tècniques de la economia com d'altres disciplines a l'anàlisi i proposta de solució dels problemes de salut i de serveis sanitaris. Habilitats per ampliar coneixement. Capacitat per a traslladar teories i instruments a àmbits diferents del sanitari.

Continguts

Tema 1.- Panorama i criteris bàsics.

- Panorama de la gestió d'institucions sanitàries.
- Conceptes d'eficàcia, efectivitat, eficiència, i equitat. Contradiccions i compensacions entre eficiència i equitat.
- L'objectiu de la gestió sanitària: Reduir la bretxa entre eficàcia i efectivitat.

Lectures

Sen A. Mortality as an indicator of economic success and failure. *The Economic Journal* 1998; 108:1-25.

Lappé J et al. Improvements in 1-year cardiovascular clinical outcomes associated with a hospital-based discharge medication program. *Annals of Internal Medicine* 2004; 141: 446-453.

Tema 2.- Salut, benestar i desenvolupament econòmic.

- Enfocament epidemiològic dels determinants de la salut: risc relatiu, exposició i proporció atribuïble poblacional.
- La producció de salut. Visió històrica dels determinants de la salut.
- Salut i d'altres objectius al món subdesenvolupat: El creixement econòmic. La ruptura del cercle viciós entre pobresa i mala salut.

Lectures

Banco Mundial. *Informe sobre el desarrollo mundial 1993. Invertir en salud*. Washington: Banco Mundial, 1993, pàgines 1-17.

Salvador Pita. Cómo se interpretan los estudios médicos: cuantificación del riesgo y de la incertidumbre.

M Vera-Hernández. Evaluar intervenciones sanitarias sin experimentos. *Gaceta Sanitaria* 2003; 17(3): 238-48.

Tema 3.- La política de salut.

- Fallides del mercat, respostes institucionals i efectes secundaris de les respostes.
- Les polítiques de salut: Canadà, Cuba, EE.UU.
- Tot, per a tothom, de la millor qualitat i a preu zero? L'establiment de prioritats: Holanda, Oregon, Nova Zelanda.
- Fallides de les intervencions públiques al sector sanitari: Límits a la 'racionalitat' en política sanitària. Límits a la racionalitat en la pràctica clínica.
- Sistemes sanitaris comparats. Sistema sanitari espanyol. El sector de la sanitat a Catalunya.

Lectures

Sampietro-Colom L. Priorización de pacientes en lista de espera para cirugía de cataratas: diferencias en las preferencias entre ciudadanos. *Gaceta Sanitaria* 2006; 20(5):342-51.

Tema 4.- La mesura del producte salut i la mesura del producte de l'assistència.

- La mesura del producte salut. La paradoxa de la salut.
- La mesura del producte intermig ajustat per casuística: Grups Relacionats amb el Diagnòstic, Grups d'Atenció Ambulatoria i *Clinical Risk Groups*.

Lectures

Rose G. Individuos enfermos y poblaciones enfermas. En: *El desafío de la Epidemiología. Problemas y lecturas seleccionadas*. Washington: Organización Panamericana de la Salud, 1988 (publicació científica 505), pàgines 900-909.

Tema 5.- Informació, demanda de serveis sanitaris i assegurament.

- La demanda de serveis sanitaris com a demanda derivada: Estudis empírics i l'experiment de la Rand. El copagament. La demanda induïda pel proveïdor.
- La demanda d'assegurances sanitàries i el seu impacte al benestar social: enfocament basat en les variacions de l'excedent del consumidor i perspectiva de les variacions aparentment arbitràries de les taxes d'utilització.

Lectures

Van de Ven et al. Health-adjusted premium subsidies in the Netherlands. *Health Affairs* 2004; 23 (3): 45-55.

Jules Romain. *Knock o el triunfo de la medicina*. Madrid: Bruño, 1989.

Tema 6.- La gestió dels centres sanitaris (1): La gestió dels recursos.

- Tancament de l'abisme de la qualitat.
- Motivació dels treballadors.
- Satisfacció dels usuaris.

Lectures

González López-Valcárcel B y P Barber. Los recursos humanos y sus desequilibrios mitigables. *Gaceta Sanitaria* 2006; 20 (Supl 1): 103-9.

Berg M et al. Feasibility first: Developing public performance indicators on patient safety and clinical effectiveness for Dutch Hospitals. *Health Policy* 2005; 75: 59-73.

Tema 7.- La gestió dels centres sanitaris (2): La gestió de la utilització.

- La gestió de la utilització: Assistència gestionada des de l'oferta.
- Orientació cap a l'atenció primària.
- Articulació entre nivells assistencials (finançament capitatiu)
- L'ordenació de les llistes d'espera.

Lectures

Peiró S. Algunos elementos para el análisis de las listas de espera. *Gestión Clínica y Sanitaria* 2000; 2 (4): 126-131.

Tema 8.- La gestió dels centres sanitaris (3): Estratègia i formes organitzatives.

- Gestió empresarial de la Sanitat: pública i privada al finançament, compra i producció de serveis sanitaris.
- Les organitzacions sanitàries: Descentralització en burocràcies, organitzacions sense finalitat lucrativa i associacions de professionals.

Lectures

López-Casasnovas G. La gestión sanitaria: orientaciones a futuro para el cambio organizativo, del control y la financiación. *Cuadernos Económicos de ICE* 2004; nº 57: 49-62.

Tema 9.- La gestió clínica.

- Estudis de variacions en la utilització.
- Estudis d'efectivitat.
- Estudis d'adequació.
- Anàlisi de decisió clínica i Guies de bona pràctica clínica.
- L'encaix organitzatiu del la gestió clínica.

Lectures

Peiró S y E Bernal. ¿A qué incentivos responde la utilización sanitaria en el Servicio Nacional de Salud? *Gaceta Sanitaria* 2006; 20 (Supl 1): 110-6.

Tema 10.- La indústria farmacèutica.

- Perspectiva econòmica
- Perspectiva sanitària.
- Perspectiva empresarial.

Lectures

Puig J (ed). Análisis económico de la financiación pública de medicamentos. Barcelona: Masson, 2002. Presentació: XIII-XXXIII.

Programació

Recursos didàctics s'aniran penjant a l'Aula Global. Un tema per setmana. Classes teòriques dilluns i dimarts de 17 a 18:30. Seminaris: dijous a partir de les 16 hores.

Bibliografia

- Banco Mundial. *Informe sobre el desarrollo mundial 1993. Invertir en salud*. Washington: Banco Mundial, 1993.
- Banco Mundial. *World development report 2004. Making services work for poor people*. World Bank i Oxford University Press, 2004.
- Cutler D. *Your money or your life*. Oxford University Press, 2004.
- Del Llano J, Ortún V et al. *Gestión Sanitaria. Innovaciones y desafíos*. Barcelona: Masson, 1998.
- Folland S, Goodman A, Stano M. *The economics of health and health care*. Prentice Hall, 5ª ed 2007.
- López G (dir). *El interfaz público-privado en Sanidad*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2002.
- Meneu R, Peiró S (dir). *Elementos para la gestión de la prescripción y la prestación farmacéutica*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2004.
- Newhouse J. *Free for all?* Harvard University Press, 1993.
- Ortún V. *Economía en Sanidad y Medicina. Instrumentos y limitaciones*. Barcelona: Hogar del Libro, 1992.

- Ortún V (dir). *Gestión clínica y sanitaria. De la práctica diaria a la academia, ida y vuelta*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2003.
- Phelps C. *Health Economics*. Nova York: Harper Collins, 1992.
- Pinto JL, Vázquez MX, Lázaro A, Martínez JE. *Análisis coste-beneficio en la salud: Métodos de valoración y aplicaciones*. Barcelona: Elsevier-Masson, 2003.
- Puig J, López G, Ortún V (dir). *¿Más recursos para la salud?* Barcelona: Elsevier-Masson, 2004.
- Rose G. *The strategy of preventive medicine*. Oxford University Press, 1992.
Traducció al castellà de Masson-Salvat: *La Estrategia de la Medicina Preventiva*, 1994.

Avaluació i Recuperació

Pràctiques i participació representen el 30% de la nota sempre que s'aprovi l'examen final. Aquesta prova final serà recuperable en un dels dos dissabtes del tercer trimestre que s'habilitin al calendari acadèmic (4 i 11 de maig del 2013). Hi ha la possibilitat de que els estudiants de la UPF que participen en programes de mobilitat reconeguts per la Facultat puguin recuperar en un dia diferent, preferentment durant el període habilitat al mes de juliol del 2013.

Ull: El plagi o la còpia en un text de treball de seminari o en un examen, a banda de ser sancionat amb un zero com a nota global de l'assignatura, pot comportar l'expulsió de la universitat per un període de fins a quatre anys al constituir manca de probitat.